משניות מבוארות

מסכת סנהדרין פרק י

כ"ט אדר

1) הגונב את הנקסוה היינו כלי שרת מלשון "קשות הנקפך" (במדבר ז. ז), דמו לדבר (שם כ"ב) "ולא יבואו לראות כבלע את הקדש ומתו", כבלע לשון גנב. **והמקלל בסוקס** מברך את השם בשם עבודה זרה דומיסזי"ר במברך את השם בשם.

ו. בני אמה כשרין היו המקנאין קנאתו של מקום הורגין אותו, והוא שתהיה בה עובד עבודה זרה ובשעת מעשה ובפני עשרה מישראל, ואם חסר אחד מכל התנאים הללו אסור להורגו, ומלקין אותו ארבע מלקיות משום נדה שפחה גויה וזונה, ונעשו מבאר על ידי נביא (מלאכי ב. יא) במקדש בת אל נכר" (שם כ"ב) "יכרת ה' לאיש וגו'", ומשום דקנעשו קרת, לכן הורגין אותו קנאין. **כהן ששמש במקדש בטמאה** שקבלו דם פסולה ומחללת, **אין אחיו הכהנים מביאין אותו לבית דין להלקותו כדין עובר בלאו, שיש בו חיוב מיתה בידי שמים, אלא פרחי כהנה מוציאין אותו חוץ לעזרה ומפציעין את מוחו בגזירין,** היינו בגזרי עצים. **זר ששמש במקדש, רבי עקיבא אומר מיתתו בחנק** שנאמר (במדבר א. נא) "והזר הקרב יומת", ונאמר (דברים יט. ו) "ורבנא ההוא אז חולם החלום ההוא יומת", מה שם חנק אף כאן חנק. **וחכמים אומרים מיתתו בידי שמים.** שנאמר (במדבר יז. כח) "כל הקרב הקרב אל משכן ה' יומות", מה להלן בידי שמים אף כאן בידי שמים. ומיתה בידי שמים הוא פחות מן הכרת, שהכרת יש עליו עונש לא פחות מיתה שם לא עשה תשובה קראוי, ומיתה בידי שמים אין לאחר מיתה עליו כלום. ורש"י כתב בפקרן במה מדליקין (שבת כה. א ד"ה וכרת) דמיתה בידי שמים יימי נקצרים ואינו חולך ערירי. כרת שיש ביה תרתי, יימי נכרתים וחולך ערירי. ומחייבי מיתה בידי שמים שעל עסקי מקדש, וקדשים הם אחד עשר, היא לשון עבר בכל, כ) כהן טמא שאכל תרומה טהורה, ד) זר שאכל תרומה, ד) זר הן טמא ו) טבול יום ששמשו במקדש, ז) מחסר כפורים ח) מחסר בגדים, ט) שלא קדש ידים ורגלים, י) שתויי יין, יא) פרועי ראש. קצת מהם נאמר בהם מיתה בפרוש, וקצתם למדים בותרוטין מפי הקבלה בגזרה שוה ובהקש.

פרק י א) כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. אפילו בל אחדי שנתחייבו מיתה בבית דין יש להם חלק לעולם הבא, והיינו אחר תחיית המתים, שעתידים בני ישראל לחיות ולעמוד בגופם ובנפשם חיים נצחיים כמו חמה וכלבנה וכוכבים, ואין שם לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה, **שנאמר** (שעיה ס. כא) **"ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ,** ארץ פרושו ארץ החיים והוא העולם הבא, (שם) **"נצר מטעי מעשה ידי להתפאר". ואלו שאין להם חלק לעולם הבא: האומר אין תחית המתים מן התורה,** לפי שהוא כפר בתחית המתים לכך לא יהיה לו חלק בתחית המתים, ואפילו מודה ומאמין שתהיה תחית המתים מן התורה, מה לו ולאמונתו, וכי מהיכן יודע שכן הוא, הלכך כופר בגמור הוא. **ואין תורה מן השמים,** היינו האומר שמשה רבינו מפי עצמו אמרה, **ואפיקורס**

ז הגונב את הנקסוה והמקלל בסוקס והבועל ארמית, קנאין פוגעין בו. כהן שמשמש בטומאה, אין אחיו הכהנים מביאין אותו לבית דין, אלא פרחי כהנה מוציאין אותו חוץ לעזרה ומפציעין את מוחו בגזירין. **זר שמשמש במקדש,** רבי עקיבא אומר, בידי שמים. **והלוחש על המכה** (שמות טו) **כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. אבא שאול אומר, אף הנוגה בו** (מלאכי א. ב) "יי מגמת ומחזיה מורידי שאול ויעל. עשרת השבטים אינון עתידין לחזור, שנאמר (דברים כט) **וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה, מה היום הזה הולך ואינו חוזר. כיום הזה, ואינם חוזרים,** דברי רבי עקיבא. **רבי אליעזר אומר, עליהם הוא אומר** (שמואל-א ב.) **"ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל". עשרת השבטים שקלו אינם עתידים לחזר, שנאמר** (דברים כט) **"וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה,** משמע שיהיו כלן גולין למקום אחד, אל ארץ אחרת, והיינו עשרת השבטים שהגלם שנרחיב והושיבם במקום אחד. אבל שני שבטים לא גלו למקום אחד, אלא נתפזרו בכל הארצות, ועליהם הוא אומר (ירמיה ז. ח) "אשקרה להם ואקבצם", **מה היום הזה הולך ואינו חוזר אף הם הולכים ואינם חוזרים דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר כיום הזה, מה היום מאפיל ומאיר, שבבקר אפל ובצהרים מאיר, אי נמי בערב אפל ולמחרתו מאיר, אף עשרת השבטים שאפל להם כך "עתיד להאיר להן,** ולהזה להיות להם חלק לעולם הבא. **ד) שאול אינו בנדתם** אם לא **נהרנו אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר** (דברים יט. יד) **"יצאו אנשים בני בליעל"** בנים שאינם עולים לתחיית המתים. (שם) **"מקרבך ויזיחו אנו ישובי עירם.** ואינם נהרגים עד שיהיו **"ויזיחו אנו ישובי עירם"** דכתיב עיר אחרת, **ומאותו השבט,** דכתיב (שם) "מקרבך" מקרב השבט עצמו, **ועד שיזיחו רבה** של עיר, דכתיב (שם) "יושבי עירם", משמע יושובה של עיר, **היינו רבה, ועד שיזיחום אנשים,** דכתיב (שם) **"אנשים** אם **הדיחוה אנו מדיחיה מאותה** העיר, **ולא** היו מאותה העיר, **הדיחוה אנו** לבד, **ולא** תעשה (אפילו) גנות **ודרדסים,** דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר, לא תבנה עוד, לכמו שנהיתה אינה נבנית אבל נעשית היא גנות ודרדסים. (שם) **ולא** ידבק **בידך** מאומה מן החרם, שכל זמן שהקרשעים בעולם, חרון אף בעולם. אבדו רשעים מן העולם, נסתלק חרון אף מן העולם:

ו הגונב את הנקסוה והמקלל בסוקס והבועל ארמית, קנאין פוגעין בו. כהן שמשמש בטומאה, אין אחיו הכהנים מביאין אותו לבית דין, אלא פרחי כהנה מוציאין אותו חוץ לעזרה ומפציעין את מוחו בגזירין. **זר שמשמש במקדש,** רבי עקיבא אומר, בידי שמים.

פרק י א כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר (שעיה ס) **"ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. ואלו שאין להם חלק לעולם הבא: האומר אין תחית המתים מן התורה,** (שמות טו) **כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. אבא שאול אומר, הנוגה בו** (מלאכי א. ב) "יי מגמת ומחזיה מורידי שאול ויעל. עשרת השבטים אינון עתידין לחזור, שנאמר (דברים כט) **וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה, מה היום הזה הולך ואינו חוזר. כיום הזה, ואינם חוזרים,** דברי רבי עקיבא. **רבי אליעזר אומר, עליהם הוא אומר** (שמואל-א ב.) **"ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל". עשרת השבטים שקלו אינם עתידים לחזר, שנאמר** (דברים כט) **"וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה,** משמע שיהיו כלן גולין למקום אחד, אל ארץ אחרת, והיינו עשרת השבטים שהגלם שנרחיב והושיבם במקום אחד. אבל שני שבטים לא גלו למקום אחד, אלא נתפזרו בכל הארצות, ועליהם הוא אומר (ירמיה ז. ח) "אשקרה להם ואקבצם", **מה היום הזה הולך ואינו חוזר אף הם הולכים ואינם חוזרים דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר כיום הזה, מה היום מאפיל ומאיר, שבבקר אפל ובצהרים מאיר, אי נמי בערב אפל ולמחרתו מאיר, אף עשרת השבטים שאפל להם כך "עתיד להאיר להן,** ולהזה להיות להם חלק לעולם הבא. **ד) שאול אינו בנדתם** אם לא **נהרנו אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר** (דברים יט. יד) **"יצאו אנשים בני בליעל"** בנים שאינם עולים לתחיית המתים. (שם) **"מקרבך ויזיחו אנו ישובי עירם.** ואינם נהרגים עד שיהיו **"ויזיחו אנו ישובי עירם"** דכתיב עיר אחרת, **ומאותו השבט,** דכתיב (שם) "מקרבך" מקרב השבט עצמו, **ועד שיזיחו רבה** של עיר, דכתיב (שם) "יושבי עירם", משמע יושובה של עיר, **היינו רבה, ועד שיזיחום אנשים,** דכתיב (שם) **"אנשים** אם **הדיחוה אנו מדיחיה מאותה** העיר, **ולא** היו מאותה העיר, **הדיחוה אנו** לבד, **ולא** תעשה (אפילו) גנות **ודרדסים,** דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר, לא תבנה עוד, לכמו שנהיתה אינה נבנית אבל נעשית היא גנות ודרדסים. (שם) **ולא** ידבק **בידך** מאומה מן החרם, שכל זמן שהקרשעים בעולם, חרון אף בעולם. אבדו רשעים מן העולם, נסתלק חרון אף מן העולם:

ב) שלשה מלכים וארבעה היזיות אף על פי שהיו גדולים וחכמים, אין **להם חלק לעולם הבא, שלא היתה** אמונתם שלמה, ואף על פי שחושבם בלעם שהוא מן הנעבר"ם ואנו כל ישראל הוגינו, **תני לא לאמעמינו** דבלעם לאו מחסידי אמות העולם היה. קדמינא לי חסידי אמות העולם **יש להם חלק לעולם הבא.** ואלו הם **שלשה מלכים:** א) **ירבעם** (מלכים-א יג. לד), **"לחטאת בית** ירבעם ולהכחיד ולהשמיד מעל פני האדמה", **"להכחיד"** בעולם הזה **"ולהשמיד"** מעולם הבא. ב) **אחאב** דכתיב (שם כא. כא) **"והכרתי לאחאב** משתיני בקיר ועצור ועזוב בישראל", **"עצור"** בעולם **הזה "ועזוב"** לעולם הבא. ג) **ומנשה** דכתיב (מלכים-ב כא. ב) **"וינשה הרע בעיני ה'** וגו' **כאשר עשה האמרי"** (שם ג) **מה אחאב** הוא לא חלק בעולם הבא **אף מנשה. רבי יהודה אומר מנשה יש לו חלק לעולם הבא, שנאמר** (דברי הימים-ב לג. ב) **"ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחנתו וישיבהו ירושלם למלכותו". אמרו לו חכמים למלכותו השיבו לו לחיי העולם הבא השיבו. ארבעה היזיות** אם **בלעם** דכתיב (במדבר כג. יז) **"תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו",** ואם לאו, שלא אמות **מות ישרים,** (שם כד. יד) **"הנני הולך לעמי" והרי נהרג.** ד) **דואג** דכתיב (תהלים נה. ב) **"בבוא דואג האדומי",** וכתיב (שם ז) **"גם אל יתצך לנצח יחתך יסחך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה". ג) ואחיתופל** אם **אתפרש בגמרא,** אבל נראה הטעם, מדכתיב (שם נה. כד) **"אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם". ד) ונחזי** דכתיב (תה"ל-ב ח. ז) **"ויבא אליעזר משמשק" ודרשינן שהלך להחזירו בתשובה ולא חזר. אמר לו חזור בך אמר לו כך מקבלני החוטא ומחטיא את הרבים אין מקפיקין בידו לעשות תשובה** (יומא פז. א). **ג) דור המבול אין להם חלק לעולם הבא, ואין עומדין בדין, שנאמר** (בראשית ו. ג) **"לא ידון רוחי באדם לעולם" לא דין ולא רוח, שאין עומדין בדין ואין בהם רוח לעמד בתחית המתים בם בצדיקים. דור הפלגה אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר** (שם יא. ח) **"ויפץ ה' אתם משם על פני כל הארץ", "ויפץ ה' אתם" בעולם הבא ומשם הפיצם ה' לעולם הבא. אנשי סדום אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר** (שם יג. יג) **"ואנשי סדם רעים וחטאים לה' מאד", "רעים" בעולם הזה "וחטאים" לעולם הבא, אבל עומדין בדין, שנאמר** (בראשית יח. כ) **"ויאמר ה' זעקת סדום וגו' אם כלה עשו כצעקתה הבאה אלי בא לדעת", "בא לדעת" אם לא יקומו רשעים בעולם הבא ואנשי סדום, אלו ואלו בין דור המבול ואנשי סדום, אין עומדין בדין, שנאמר** (תהלים א. ה) **"על כן לא יקומו רשעים במשפט וחטאים בעדת צדיקים.**

כ"ט אדר

מסכת סנהדרין פרק י

"על כן לא יקומו רשעים במשפט" זה דור המבול. "וחטאים בעדת צדיקים" אלו אנשי סדום, דכתיב בהו (בראשית יג. יג) **"רעים וחטאים לה' מאד". אמרו לו חכמים אינם עומדין בעדת צדיקים אבל עומדין בעדת רשעים.** שנאמר (במדבר יד. לו) **"ויומתו האנשים** המוציאים **את דבת הארץ רעה במגפה לפני ה'", "ויומתו" בעולם הזה, "במגפה"** בעולם הבא. **דר המדבר** אין **להם חלק לעולם הבא, ואין עומדין בדין, שנאמר** (שם לה) **"במדבר הזה יתמו ושם ימותו", "יתמו" בעולם הזה, "ושם ימותו"** בעולם הבא, **דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר, עליהם הוא אומר** (תהלים ב. ח) **"אסף לי חסידי כרתי בריתי עלי זבח"** שקרתו ברית שם **"עלי זבחי חלמים. ויזיקו** (שם) **"ויזיקו** ובחים שלמים" **ושם** (שם) **"ויזיקו** ובחים **ויאמר הנה בם הברית". עדת קרח אינה עתידה לעלות, שנאמר** (במדבר טז. לג) **"ותכס עליהם הארץ" בעולם הזה, "ויאבדו מתוך הקהל" לעולם הבא, דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר, עליהם הוא אומר** (שמואל-א ב.) **"ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל". עשרת השבטים שקלו אינם עתידים לחזר, שנאמר** (דברים כט) **"וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה,** משמע שיהיו כלן גולין למקום אחד, אל ארץ אחרת, והיינו עשרת השבטים שהגלם שנרחיב והושיבם במקום אחד. אבל שני שבטים לא גלו למקום אחד, אלא נתפזרו בכל הארצות, ועליהם הוא אומר (ירמיה ז. ח) "אשקרה להם ואקבצם", **מה היום הזה הולך ואינו חוזר אף הם הולכים ואינם חוזרים דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר כיום הזה, מה היום מאפיל ומאיר, שבבקר אפל ובצהרים מאיר, אי נמי בערב אפל ולמחרתו מאיר, אף עשרת השבטים שאפל להם כך "עתיד להאיר להן,** ולהזה להיות להם חלק לעולם הבא. **ד) שאול אינו בנדתם** אם לא **נהרנו אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר** (דברים יט. יד) **"יצאו אנשים בני בליעל"** בנים שאינם עולים לתחיית המתים. (שם) **"מקרבך ויזיחו אנו ישובי עירם.** ואינם נהרגים עד שיהיו **"ויזיחו אנו ישובי עירם"** דכתיב עיר אחרת, **ומאותו השבט,** דכתיב (שם) "מקרבך" מקרב השבט עצמו, **ועד שיזיחו רבה** של עיר, דכתיב (שם) "יושבי עירם", משמע יושובה של עיר, **היינו רבה, ועד שיזיחום אנשים,** דכתיב (שם) **"אנשים** אם **הדיחוה אנו מדיחיה מאותה** העיר, **ולא** היו מאותה העיר, **הדיחוה אנו** לבד, **ולא** תעשה (אפילו) גנות **ודרדסים,** דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר, לא תבנה עוד, לכמו שנהיתה אינה נבנית אבל נעשית היא גנות ודרדסים. (שם) **ולא** ידבק **בידך** מאומה מן החרם, שכל זמן שהקרשעים בעולם, חרון אף בעולם. אבדו רשעים מן העולם, נסתלק חרון אף מן העולם:

ב) שלשה מלכים וארבעה היזיות אף על פי שהיו גדולים וחכמים, אין **להם חלק לעולם הבא, שלא היתה** אמונתם שלמה, ואף על פי שחושבם בלעם שהוא מן הנעבר"ם ואנו כל ישראל הוגינו, **תני לא לאמעמינו** דבלעם לאו מחסידי אמות העולם היה. קדמינא לי חסידי אמות העולם **יש להם חלק לעולם הבא.** ואלו הם **שלשה מלכים:** א) **ירבעם** (מלכים-א יג. לד), **"לחטאת בית** ירבעם ולהכחיד ולהשמיד מעל פני האדמה", **"להכחיד"** בעולם הזה **"ולהשמיד"** מעולם הבא. ב) **אחאב** דכתיב (שם כא. כא) **"והכרתי לאחאב** משתיני בקיר ועצור ועזוב בישראל", **"עצור"** בעולם **הזה "ועזוב"** לעולם הבא. ג) **ומנשה** דכתיב (מלכים-ב כא. ב) **"וינשה הרע בעיני ה'** וגו' **כאשר עשה האמרי"** (שם ג) **מה אחאב** הוא לא חלק בעולם הבא **אף מנשה. רבי יהודה אומר מנשה יש לו חלק לעולם הבא, שנאמר** (דברי הימים-ב לג. ב) **"ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחנתו וישיבהו ירושלם למלכותו". אמרו לו חכמים למלכותו השיבו לו לחיי העולם הבא השיבו. ארבעה היזיות** אם **בלעם** דכתיב (במדבר כג. יז) **"תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו",** ואם לאו, שלא אמות **מות ישרים,** (שם כד. יד) **"הנני הולך לעמי" והרי נהרג.** ד) **דואג** דכתיב (תהלים נה. ב) **"בבוא דואג האדומי",** וכתיב (שם ז) **"גם אל יתצך לנצח יחתך יסחך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה". ג) ואחיתופל** אם **אתפרש בגמרא,** אבל נראה הטעם, מדכתיב (שם נה. כד) **"אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם". ד) ונחזי** דכתיב (תה"ל-ב ח. ז) **"ויבא אליעזר משמשק" ודרשינן שהלך להחזירו בתשובה ולא חזר. אמר לו חזור בך אמר לו כך מקבלני החוטא ומחטיא את הרבים אין מקפיקין בידו לעשות תשובה** (יומא פז. א). **ג) דור המבול אין להם חלק לעולם הבא, ואין עומדין בדין, שנאמר** (בראשית ו. ג) **"לא ידון רוחי באדם לעולם" לא דין ולא רוח, שאין עומדין בדין ואין בהם רוח לעמד בתחית המתים בם בצדיקים. דור הפלגה אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר** (שם יא. ח) **"ויפץ ה' אתם משם על פני כל הארץ", "ויפץ ה' אתם" בעולם הבא ומשם הפיצם ה' לעולם הבא. אנשי סדום אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר** (שם יג. יג) **"ואנשי סדם רעים וחטאים לה' מאד", "רעים" בעולם הזה "וחטאים" לעולם הבא, אבל עומדין בדין, שנאמר** (בראשית יח. כ) **"ויאמר ה' זעקת סדום וגו' אם כלה עשו כצעקתה הבאה אלי בא לדעת", "בא לדעת" אם לא יקומו רשעים בעולם הבא ואנשי סדום, אלו ואלו בין דור המבול ואנשי סדום, אין עומדין בדין, שנאמר** (תהלים א. ה) **"על כן לא יקומו רשעים במשפט וחטאים בעדת צדיקים.**

"על כן לא יקומו רשעים במשפט" זה דור המבול. "וחטאים בעדת צדיקים" אלו אנשי סדום, דכתיב בהו (בראשית יג. יג) **"רעים וחטאים לה' מאד". אמרו לו חכמים אינם עומדין בעדת צדיקים אבל עומדין בעדת רשעים.** שנאמר (במדבר יד. לו) **"ויומתו האנשים** המוציאים **את דבת הארץ רעה במגפה לפני ה'", "ויומתו" בעולם הזה, "במגפה"** בעולם הבא. **דר המדבר** אין **להם חלק לעולם הבא, ואין עומדין בדין, שנאמר** (שם לה) **"במדבר הזה יתמו ושם ימותו", "יתמו" בעולם הזה, "ושם ימותו"** בעולם הבא, **דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר, עליהם הוא אומר** (תהלים ב. ח) **"אסף לי חסידי כרתי בריתי עלי זבח"** שקרתו ברית שם **"עלי זבחי חלמים. ויזיקו** (שם) **"ויזיקו** ובחים שלמים" **ושם** (שם) **"ויזיקו** ובחים **ויאמר הנה בם הברית". עדת קרח אינה עתידה לעלות, שנאמר** (במדבר טז. לג) **"ותכס עליהם הארץ" בעולם הזה, "ויאבדו מתוך הקהל" לעולם הבא, דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר, עליהם הוא אומר** (שמואל-א ב.) **"ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל". עשרת השבטים שקלו אינם עתידים לחזר, שנאמר** (דברים כט) **"וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה,** משמע שיהיו כלן גולין למקום אחד, אל ארץ אחרת, והיינו עשרת השבטים שהגלם שנרחיב והושיבם במקום אחד. אבל שני שבטים לא גלו למקום אחד, אלא נתפזרו בכל הארצות, ועליהם הוא אומר (ירמיה ז. ח) "אשקרה להם ואקבצם", **מה היום הזה הולך ואינו חוזר אף הם הולכים ואינם חוזרים דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר כיום הזה, מה היום מאפיל ומאיר, שבבקר אפל ובצהרים מאיר, אי נמי בערב אפל ולמחרתו מאיר, אף עשרת השבטים שאפל להם כך "עתיד להאיר להן,** ולהזה להיות להם חלק לעולם הבא. **ד) שאול אינו בנדתם** אם לא **נהרנו אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר** (דברים יט. יד) **"יצאו אנשים בני בליעל"** בנים שאינם עולים לתחיית המתים. (שם) **"מקרבך ויזיחו אנו ישובי עירם.** ואינם נהרגים עד שיהיו **"ויזיחו אנו ישובי עירם"** דכתיב עיר אחרת, **ומאותו השבט,** דכתיב (שם) "מקרבך" מקרב השבט עצמו, **ועד שיזיחו רבה** של עיר, דכתיב (שם) "יושבי עירם", משמע יושובה של עיר, **היינו רבה, ועד שיזיחום אנשים,** דכתיב (שם) **"אנשים** אם **הדיחוה אנו מדיחיה מאותה** העיר, **ולא** היו מאותה העיר, **הדיחוה אנו** לבד, **ולא** תעשה (אפילו) גנות **ודרדסים,** דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר, לא תבנה עוד, לכמו שנהיתה אינה נבנית אבל נעשית היא גנות ודרדסים. (שם) **ולא** ידבק **בידך** מאומה מן החרם, שכל זמן שהקרשעים בעולם, חרון אף בעולם. אבדו רשעים מן העולם, נסתלק חרון אף מן העולם:

משניות מבוארות

זרה ודינו בסקילה ומסונמס פלט. **וצריכין שני עדים והתראה לכל אחד ואחד,** דכתיב (שם) "לאמר נלכה ונעבדה", משמע שעדים צריכים לומר לפניו שקך האנשים אומרים, נלכה ונעבדה, **ולא יהיו אלא בעדים. זה חמר ביחידים מבמרדים,** שהיחידים הם עצמם **בסקילה, לפיכך מסונמס פלט,** דתמוך שהחמרתן עליו במירתו, **הקלתן עליו** בממונו, **והמרבים בסיף לפיכך מסונמס אבד.** דקה היו עומי מביאים הרבה בתי דינים, וכל מי שנמנעה שעבד עבודה זרה בעדים **והתראה,** מפרישין אותן עד שיראו אם הם רבה של עיר ואז מביאין אותן לבית הגדול. דאין עושין עיר הנדחת אלא בבית דין הגדול, וגומרים דינם שם והורגין אותם בסיף, ומסונמס אבד. **הא** לא נמצאו רבה של עיר, דנים אותם בסקילה ומסונמס פלט. **ה)** כתוב בתורה (שם טז) **הכה תכה את** פי **ואת: יושבי העיר, החמרת שיריה** של גמלים, **והגמלים לממלים,** אם נשתרבה בעיר שלשים יום, **הרי אלו מצילין אותה,** היינו שהם מצילין את יושבי העיר, דכתיב (שם) "את יושבי העיר", ומשנשתרבה שלשים יום נקראין יושבי העיר, דאם רבן הדחוי ומעקן לא הדחוי אם בצרף השיריות האלו שלא עבדו עבודה זרה יצטרפו לרב העיר, הרי הם מצילין אותה, שאין ממנס אבד, אלא נדונים כיחידים. כתוב בתורה (שם טז) **"החרם אותה ואת כל אשר בה ואת בהמתה לפי חרב וגו'", מנין אמרו חכמים נכסי בעלי דעות, שבחוצה לה, אובדין, ונכסי בעלי דעות, שבחוצה לה, פליטין. ושל נכסי רשעים בין שבחוצה לה, שבתוכה בין שבחוצה לה, הרי אלו אובדין.** בגמרא אמר רבי שמעון, מי גרם לבם לבעלי דעות בתוך העיר הנדחת, ממונם, לפיכך ממונם אבד. רחוב שבמשבצה זאת, הבנוי מקום קבוע לבני העיר. **ז) כיון שנאמר** (שם) **"ואת כל שללה תקבץ אל תוך רחבה", יכולין אם אין לה רחוב פלטיה גדולה. עושין לה רחוב, דרחובה דהשתא נמי שמעינו, ואם היה רחובה הוצה לה,** שמקום קבוץ בני העיר היה מחוץ לעיר, **כונסין אותה לתוכה,** היינו עושין רחוב חוץ לרחוב, שלהרחוב הבנוי כבר לתוכה. **שנאמר** (שם) **"ושרפת באש את העיר ואת כל שללה כליל לה' אלהיך". "שללה", ולא שלל שמים. מכאן אמרו** חכמים **הקדשות שבה יפדו,** אם הם של בדק הבית דנין שאר הקדש בדק הבית, ואם הם קדשי מזבח, **ותרומות יקרבו,** היינו תרומות שבדיר בתוך מן נמצאים כהן שהם נקראים קרבנים ממון כהן, וחל עליו איסור דעיר הנדחת, ולא מזלזלין בהם כשאר הדברים

"על כן לא יקומו רשעים במשפט" זה דור המבול. "וחטאים בעדת צדיקים" אלו אנשי סדום, דכתיב בהו (בראשית יג. יג) **"רעים וחטאים לה' מאד". אמרו לו חכמים אינם עומדין בעדת צדיקים אבל עומדין בעדת רשעים.** שנאמר (במדבר יד. לו) **"ויומתו האנשים** המוציאים **את דבת הארץ רעה במגפה לפני ה'", "ויומתו" בעולם הזה, "במגפה"** בעולם הבא. **דר המדבר** אין **להם חלק לעולם הבא, ואין עומדין בדין, שנאמר** (שם לה) **"במדבר הזה יתמו ושם ימותו", "יתמו" בעולם הזה, "ושם ימותו"** בעולם הבא, **דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר, עליהם הוא אומר** (תהלים ב. ח) **"אסף לי חסידי כרתי בריתי עלי זבח"** שקרתו ברית שם **"עלי זבחי חלמים. ויזיקו** (שם) **"ויזיקו** ובחים שלמים" **ושם** (שם) **"ויזיקו** ובחים **ויאמר הנה בם הברית". עדת קרח אינה עתידה לעלות, שנאמר** (במדבר טז. לג) **"ותכס עליהם הארץ" בעולם הזה, "ויאבדו מתוך הקהל" לעולם הבא, דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר, עליהם הוא אומר** (שמואל-א ב.) **"ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל". עשרת השבטים שקלו אינם עתידים לחזר, שנאמר** (דברים כט) **"וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה,** משמע שיהיו כלן גולין למקום אחד, אל ארץ אחרת, והיינו עשרת השבטים שהגלם שנרחיב והושיבם במקום אחד. אבל שני שבטים לא גלו למקום אחד, אלא נתפזרו בכל הארצות, ועליהם הוא אומר (ירמיה ז. ח) "אשקרה להם ואקבצם", **מה היום הזה הולך ואינו חוזר אף הם הולכים ואינם חוזרים דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר כיום הזה, מה היום מאפיל ומאיר, שבבקר אפל ובצהרים מאיר, אי נמי בערב אפל ולמחרתו מאיר, אף עשרת השבטים שאפל להם כך "עתיד להאיר להן,** ולהזה להיות להם חלק לעולם הבא. **ד) שאול אינו בנדתם** אם לא **נהרנו אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר** (דברים יט. יד) **"יצאו אנשים בני בליעל"** בנים שאינם עולים לתחיית המתים. (שם) **"מקרבך ויזיחו אנו ישובי עירם.** ואינם נהרגים עד שיהיו **"ויזיחו אנו ישובי עירם"** דכתיב עיר אחרת, **ומאותו השבט,** דכתיב (שם) "מקרבך" מקרב השבט עצמו, **ועד שיזיחו רבה** של עיר, דכתיב (שם) "יושבי עירם", משמע יושובה של עיר, **היינו רבה, ועד שיזיחום אנשים,** דכתיב (שם) **"אנשים** אם **הדיחוה אנו מדיחיה מאותה** העיר, **ולא** היו מאותה העיר, **הדיחוה אנו** לבד, **ולא** תעשה (אפילו) גנות **ודרדסים,** דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר, לא תבנה עוד, לכמו שנהיתה אינה נבנית אבל נעשית היא גנות ודרדסים. (שם) **ולא** ידבק **בידך** מאומה מן החרם, שכל זמן שהקרשעים בעולם, חרון אף בעולם. אבדו רשעים מן העולם, נסתלק חרון אף מן העולם:

ד) שאול אינו בנדתם אם לא **נהרנו אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר** (דברים יט. יד) **"יצאו אנשים בני בליעל"** בנים שאינם עולים לתחיית המתים. (שם) **"מקרבך ויזיחו אנו ישובי עירם.** ואינם נהרגים עד שיהיו **"ויזיחו אנו ישובי עירם"** דכתיב עיר אחרת, **ומאותו השבט,** דכתיב (שם) "מקרבך" מקרב השבט עצמו, **ועד שיזיחו רבה** של עיר, דכתיב (שם) "יושבי עירם", משמע יושובה של עיר, **היינו רבה, ועד שיזיחום אנשים,** דכתיב (שם) **"אנשים** אם **הדיחוה אנו מדיחיה מאותה** העיר, **ולא** היו מאותה העיר, **הדיחוה אנו** לבד, **ולא** תעשה (אפילו) גנות **ודרדסים,** דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר, לא תבנה עוד, לכמו שנהיתה אינה נבנית אבל נעשית היא גנות ודרדסים. (שם) **ולא** ידבק **בידך** מאומה מן החרם, שכל זמן שהקרשעים בעולם, חרון אף בעולם. אבדו רשעים מן העולם, נסתלק חרון אף מן העולם: